

Gminny Program Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz
Przeciwdziałania Narkomanii
na lata 2026 – 2029

Spis treści

Rozdział I	3
Wprowadzenie.....	3
Rozdział II	5
Analiza problemu.....	5
Rozdział III	15
Realizatorzy Programu	15
Rozdział IV.....	16
Adresaci Programu	16
Rozdział V.....	17
Kierunki działań	17
Rozdział VI.....	18
Cele Programu.....	18
Rozdział VII.....	19
Zadania i sposoby realizacji przyjętych celów operacyjnych	19
Rozdział VIII.....	26
Źródła finansowania Programu.....	26
Rozdział IX.....	26
Działania zmierzające do ograniczenia dostępności alkoholu na terenie Gminy Góra Kalwaria.....	26
Rozdział X.....	27
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	27
Rozdział XI.....	28
Kontrola efektywności Programu	28

Rozdział I

Wprowadzenie

1. Zjawiska związane z nadużywaniem alkoholu oraz zażywaniem substancji psychoaktywnych stanowią poważne wyzwanie społeczne, wpływające negatywnie zarówno na zdrowie i bezpieczeństwo jednostki, jak i na funkcjonowanie rodziny oraz całej społeczności lokalnej. Problemy te prowadzą do licznych konsekwencji zdrowotnych, społecznych, wychowawczych i ekonomicznych, wymagając systemowych działań profilaktycznych oraz wsparcia osób i rodzin dotkniętych uzależnieniem.
2. Podstawą opracowania niniejszego programu są przepisy ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, które nakładają na gminy obowiązek realizacji zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.
3. Elementem niniejszego Programu są również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym. Uzależnienia behawioralne to uzależnienie od wykonywania czynności. Oznacza ono nieumiejętność powstrzymania się od wykonywania danej czynności, mimo że wpływa to negatywnie na stan zdrowia osoby uzależnionej, a także jej kontakty z otoczeniem. Wyróżnia się uzależnienie od komputera i Internetu, ale i telefonu komórkowego, hazardu itp.
4. Zgodnie z art. 4 ustawy o wychowaniu w trzeźwości oraz przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz z art. 10 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii do zadań własnych gminy należy m.in.:
 1. zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków;
 2. udzielenie rodzinom, w których występują problemy uzależnienia od środków psychoaktywnych, pomocy psychospołecznej i prawnej oraz ochrony przed przemocą domową;
 3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych:

4. wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii;
5. podejmowanie interwencji w związku z naruszaniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży oraz występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
6. wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej;
7. udzielanie pomocy społecznej osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych, dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego;
8. prowadzenie placówek wsparcia dziennego wspierających rodziny, w zakresie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci z rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zaspokajających niezbędne potrzeby dziecka: bytowe, rozwojowe, emocjonalne i społeczne.

Warto zwrócić uwagę na fakt, iż różne rodzaje uzależnień mają ze sobą bardzo wiele wspólnego. Bez względu na to, czy mówimy o uzależnieniu od substancji psychoaktywnych czy też o uzależnieniu behawioralnym, spotykamy się z takimi samymi bądź podobnymi mechanizmami, przebiegiem, czynnikami ryzyka oraz czynnikami chroniącymi.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Góra Kalwaria na lata 2026-2029 (zwany dalej Programem) stanowi odpowiedź na zapisy ww. ustaw, określając lokalną politykę w zakresie profilaktyki uzależnień oraz minimalizacji szkód wynikających z używania alkoholu i narkotyków. Uwzględnia także cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

5. Niniejszy Program został opracowany w oparciu o diagnozę uzależnień i zagrożeń społecznych na terenie Gminy Góra Kalwaria. Przy tworzeniu Programu uwzględnione zostały cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia 2021-2025¹, przyjętym Rozporządzeniem oraz ujęto wytyczne wynikające z rekomendacji Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2025 roku.

¹ Po ogłoszeniu NPZ 2026-2030 program należy zaktualizować.

Rozdział II

Analiza problemu

Spożywanie alkoholu w wieku dojrzewania to zjawisko powszechne, co potwierdzają badania. Młodzież często nie zdaje sobie sprawy z uzależniających skutków picia alkoholu. Wierzy w mity, np. że piwo szkodzi mniej niż mocniejsze trunki – aż 42%² badanych sądzi, że wypicie siedmiu puszek piwa w ciągu dwóch godzin nie grozi upiciem się. Spożywanie alkoholu niesie realne zagrożenia. Wśród osób w wieku 16–24 lata najczęstszą przyczyną śmierci jest prowadzenie pojazdów po alkoholu. Do innych należą wypadki, samobójstwa i zabójstwa – często związane z nadużywaniem substancji.

Picie alkoholu przez młodych ludzi często wiąże się z procesem dorastania – bywa postrzegane jako „przejście” w dorosłość czy sposób na przynależność do grupy rówieśniczej. Odmowa picia może być dla nastolatka trudniejsza niż dla osoby dorosłej – ze względu na silną presję otoczenia i niską tolerancję dla odmienności.

Często alkohol służy jako narzędzie w kontaktach z płcią przeciwną – ułatwia zbliżenie lub stanowi pretekst do unikania odpowiedzialności („nie pamiętam, byłem pijany”).

Z czasem młodzi ludzie rozwijają zdolność samokrytyki, jednak w kontekście alkoholu jest to trudne, zwłaszcza gdy spotykają się z ograniczeniami narzucanymi przez dorosłych. Surowość rodziców może w niektórych przypadkach przynieść efekt odwrotny do zamierzonego.

Okres dojrzewania to również zmiana w sposobie myślenia. Przed 12. rokiem życia młodzież kieruje się ustalonymi zasadami. Między 13. a 15. rokiem życia zaczynają je kwestionować, a dopiero około 16. roku życia część z nich ponownie dostrzega ich sens. Poszukiwanie własnej tożsamości prowadzi do eksperymentów – także z alkoholem.

Choć wraz z wiekiem liczba nadużywających alkoholu może spadać, problem nie znika – u wielu osób się pogłębia. Nie należy więc traktować picia alkoholu wśród młodzieży jako „normalnego” elementu dorastania – to poważne zjawisko, którego nie wolno bagatelizować.

Alkohol negatywnie wpływa na rozwój młodych ludzi – zarówno w sferze edukacyjnej, emocjonalnej, jak i społecznej. Młody organizm szybciej się uzależnia, dlatego tak ważne jest odroczenie inicjacji i spożywania jak najpóźniej. To jest jeden z głównych czynników chroniących przed uzależnieniem. Wczesne rozpoczęcie picia często prowadzi do trudności w nauce, ponieważ alkohol zaburza zdolność uczenia się. Dodatkowo, wywołując sztuczne stany emocjonalne, hamuje naturalny rozwój emocjonalny i opóźnia proces dojrzewania. Spożywanie alkoholu przez młodzież wiąże się też z poważnymi konsekwencjami indywidualnymi i społecznymi – sprzyja zachowaniom ryzykownym. Statystyki pokazują wzrost liczby nieletnich sprawców i ofiar przestępstw.

² Materiały szkoleniowe MCPS

Miasto i Gmina Góra Kalwaria

Gmina Góra Kalwaria leży w centrum Polski, w środkowej części województwa mazowieckiego, w powiecie piaseczyńskim. Na dzień 31 października 2025r. liczba osób zameldowanych na terenie gminy wynosiła 26 768. Spośród tej liczby około 43,50 % zamieszkuje w obszarze miasta, a 56,50 % w częściach wiejskich gminy.

Dane wykazują, że:

- w mieście: kobiety - 6 169 osób; mężczyźni – 5 467 osób.
- na obszarach wiejskich: kobiety – 7 716 osób; mężczyźni – 7 416 osób.

łącznie: kobiety – 13 885; mężczyźni – 12 883.

Podział ludności gminy według grup wiekowych (stan na 31.10.2025r.) przedstawia się następująco:

- 0–2 lata: 606 osoby;
- 3–6 lat: 1 121 osoby;
- 7–15 lat: 2 815 osoby;
- 16–18 lat: 961 osoby;
- 19 lat do wieku emerytalnego: mężczyźni – 8051; kobiety – 7506;
- powyżej wieku emerytalnego: mężczyźni – 1971; kobiety – 3737. ³

Dostępność alkoholu na terenie Miasta i Gminy Góra Kalwaria

Liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż alkoholu				
Rodzaje zezwoleń		2023	2024	2025 stan na dzień 27.10.2025r.
Zezwolenia jednorazowe do 4,5% alkoholu oraz piwo		49	39	34
Zezwolenia jednorazowe powyżej 4,5% do 18% alkoholu		31	29	28
Zezwolenia jednorazowe powyżej 18% alkoholu		0	0	0
Przeznaczone do spożycia miejszem sprzedaży sklepy	Zezwolenia jednorazowe do 4,5% alkoholu oraz piwo	28	12	6
	Zezwolenia jednorazowe powyżej 4,5% do 18% alkoholu	29	13	6

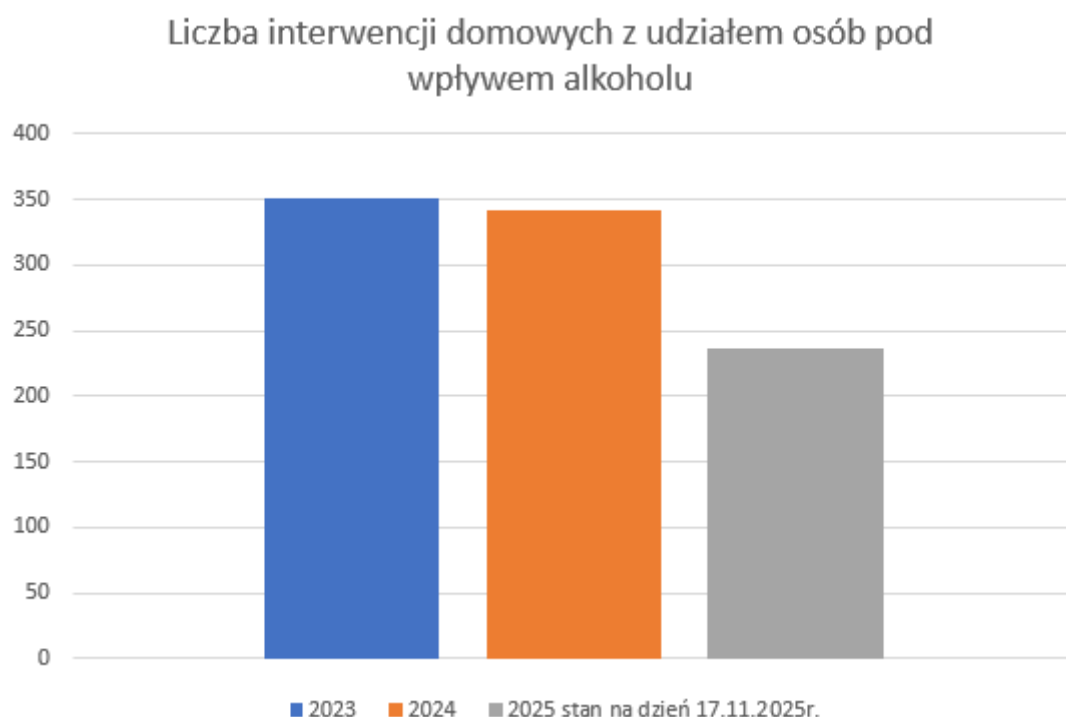
³ Ewidencja ludności UMiG Góra Kalwaria

	Zezwolenia jednorazowe powyżej 18% alkoholu	27	12	8
Przeznaczone do spożycia miejscem sprzedaży punkty gastronomiczne	Zezwolenia jednorazowe do 4,5% alkoholu oraz piwo	4	4	3
	Zezwolenia jednorazowe powyżej 4,5% do 18% alkoholu	3	4	3
	Zezwolenia jednorazowe powyżej 18% alkoholu	2	3	2

Powyższa tabela przedstawia ilość wydanych zezwoleń na sprzedaż alkoholu w poszczególnych kategoriach na przestrzeni trzech ostatnich lat. W większości przypadków widać tendencję spadkową, jednak należy uwzględnić fakt, że zezwolenia są wydawane na okres 10 lat.

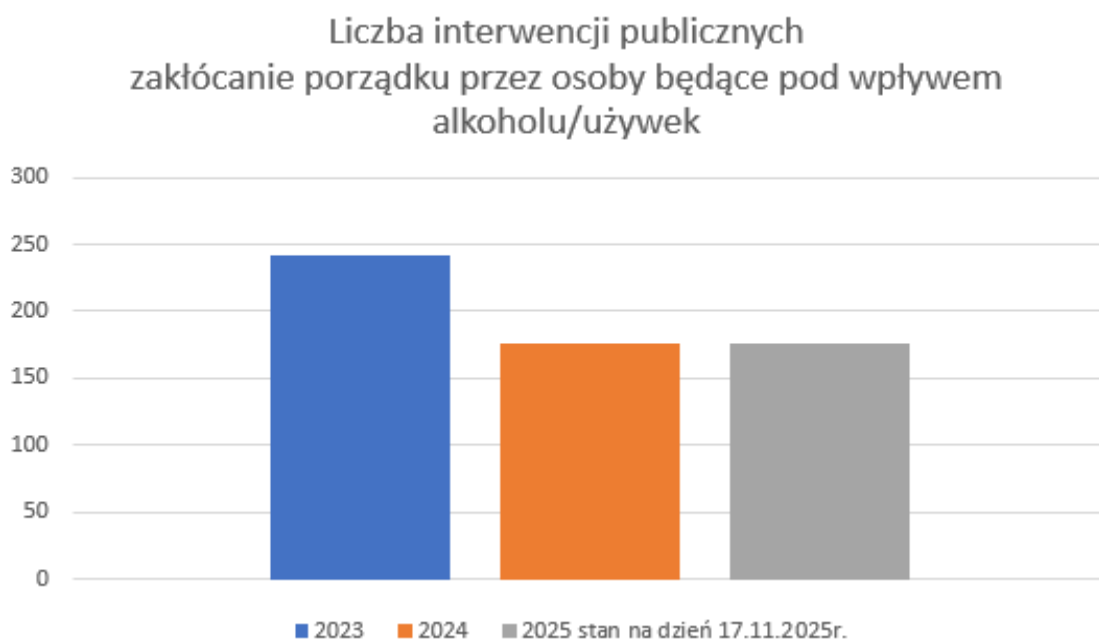
Komisariat policji w Górze Kalwarii

W 2023 roku policja przeprowadziła 351 interwencji domowych z udziałem osób pod wpływem alkoholu. W 2024 roku liczba ta nieco spadła, wynosząc 341 interwencji. W 2025 roku widoczny jest natomiast zdecydowanie większy spadek — do 17 listopada odnotowano 237 interwencji.

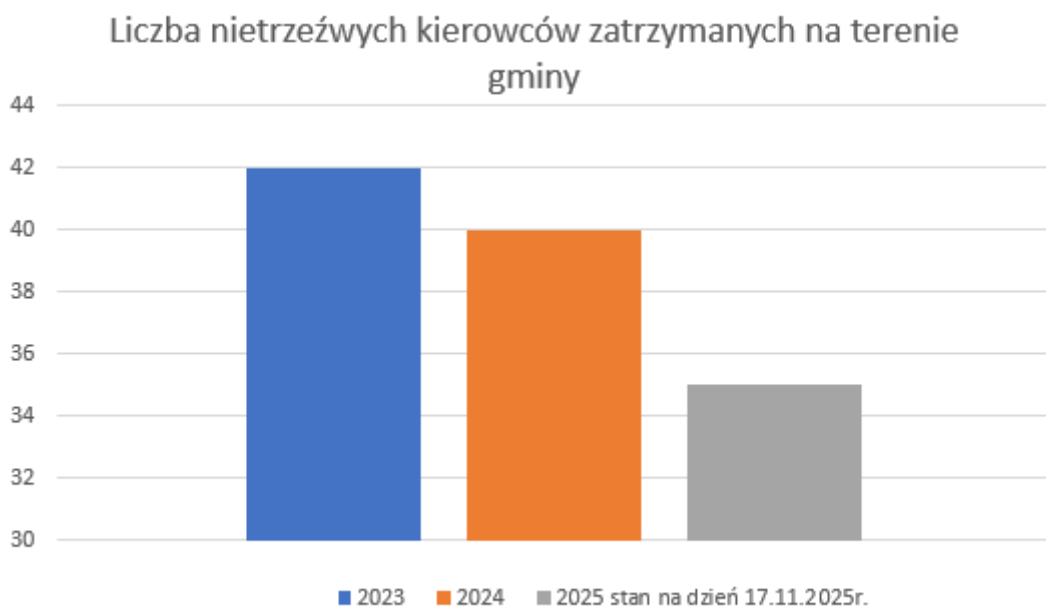

W 2023 roku odnotowano 242 interwencje wobec osób zakłócających porządek publiczny, będących pod wpływem alkoholu lub innych używek. W 2024 roku liczba tych interwencji

wyraźnie spadła, wynosząc 176. Natomiast w 2025 roku, do 17 listopada, odnotowano taką samą liczbę interwencji jak w 2024 roku, co może sugerować, że tendencja zaczyna się odwracać.

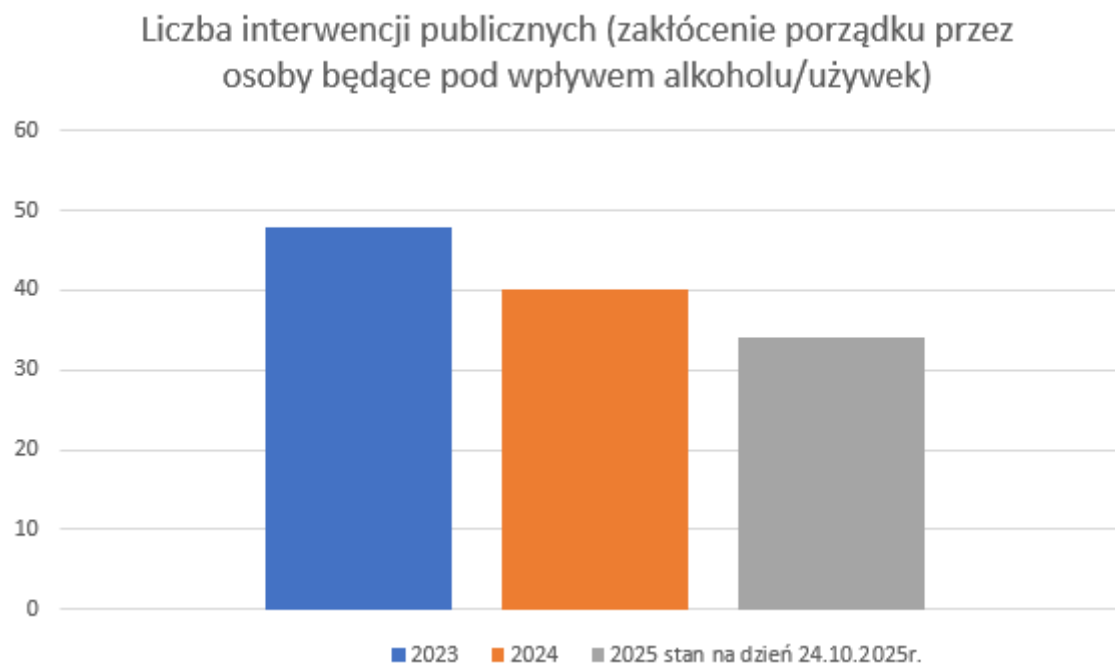

W przypadku zatrzymanych kierowców pod wpływem alkoholu widoczny jest niewielki spadek na przestrzeni ostatnich trzech lat. W 2023 roku odnotowano 42 osoby, w 2024 – 40, natomiast w 2025 roku, do 17 listopada, liczba ta wyniosła 35.

Straż miejska w Górze Kalwarii

Straż Miejska ma ograniczone uprawnienia w porównaniu do Policji, ale może podejmować konkretne działania w zakresie porządku publicznego i wykroczeń. Poniższe wykresy przedstawiają liczbę podjętych działań w poszczególnych obszarach na przestrzeni ostatnich trzech lat.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Górze Kalwarii

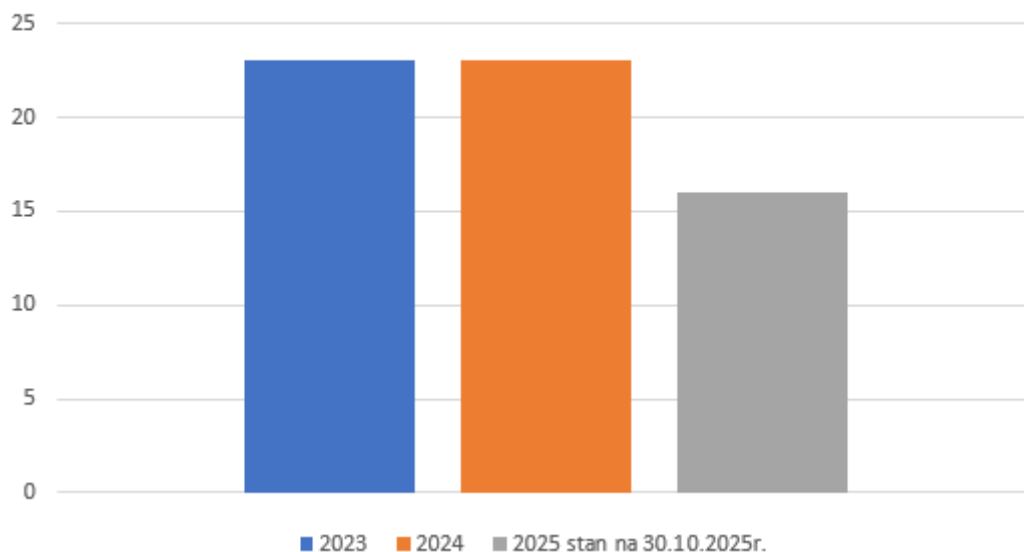
Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Działania podejmowane i realizowane przez Gminę Góra Kalwaria w tym zakresie mają istotne znaczenie i wpływają na jakość życia mieszkańców. Ośrodek Pomocy Społecznej w Górze Kalwarii jest jednostką organizacyjną gminy, która realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej wynikające z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, tj. wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka oraz realizacja rządowych programów pomocy społecznej.

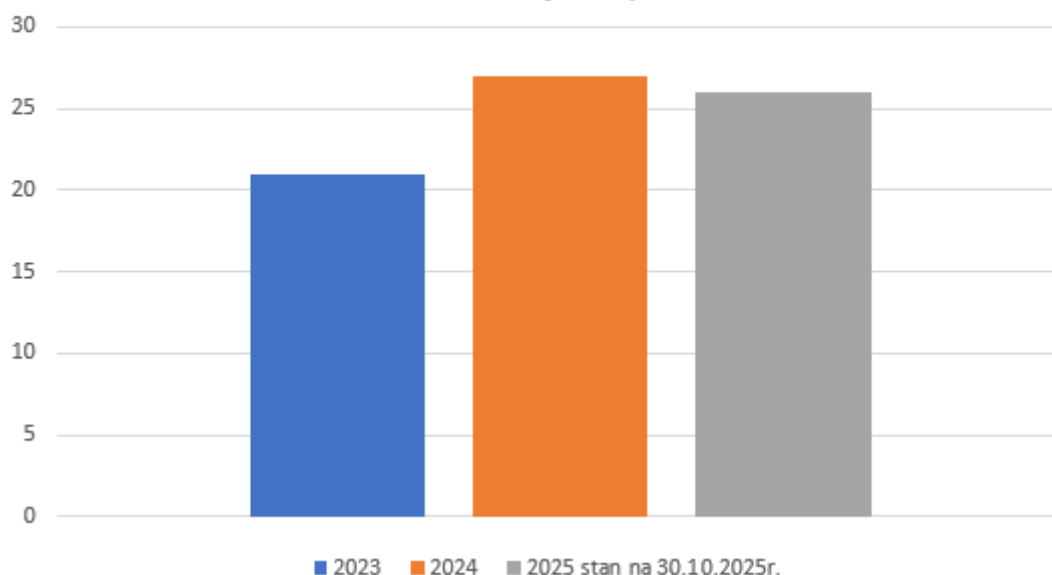
W 2023 roku 13 rodzin uzyskało pomoc finansową z powodu problemów alkoholowych w rodzinie, natomiast w 2024 roku – 18 rodzin, w 2025 roku -15 rodzin.

Liczba rodzin z problemem przemocy w rodzinie
powiązanej z nadużywaniem alkoholu

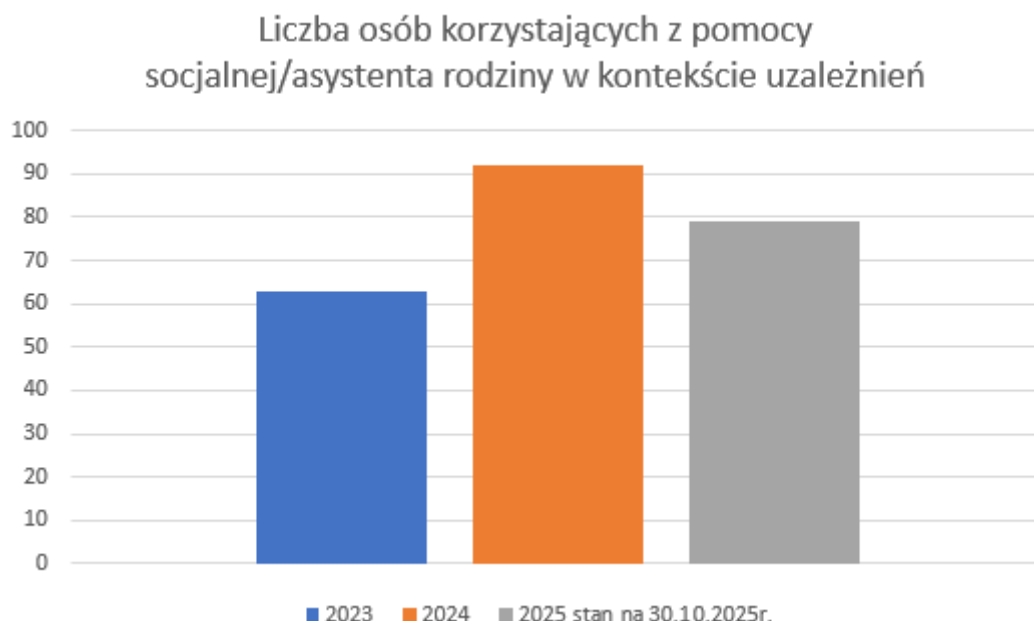

W 2023 roku wskazano 23 osoby stosujące przemoc pod wpływem alkoholu: 22 mężczyzn i 1 kobietę. W 2024 roku również wskazano 23 osoby, w tym 18 mężczyzn i 5 kobiet.

Liczba dzieci w rodzinach objętych procedurą
"Niebieskiej Karty"

W 2023 roku procedurą „Niebieskiej Karty” objęto 21 dzieci, w 2024 roku – 27, natomiast w 2025 roku – 26.

W poszczególnych latach z pomocy socjalnej/ asystenta rodziny w kontekście uzależnień korzystało:

- 2023 - 14 rodzin, w tym 37 dorosłych i 26 dzieci,
- 2024 - 21 rodzin, w tym 35 dorosłych i 57 dzieci,
- 2025 - 19 rodzin, w tym 33 dorosłych i 46 dzieci.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA) w Górze Kalwarii ma za zadanie przede wszystkim podejmowanie działań związanych z zapobieganiem i rozwiązywaniem problemów alkoholowych w gminie. Jej główne zadania obejmują inicjowanie i monitorowanie programów profilaktycznych, inicjowanie procedury sądowego zobowiązania do leczenia odwykowego osób uzależnionych, które nie chcą się leczyć dobrowolnie, oraz współpracę z innymi instytucjami w zakresie działań profilaktycznych i edukacyjnych.

	2023	2024	2025 stan na 29.10.2025
Liczba posiedzeń GKRPA	16	15	15
Liczba zgłoszeń osób z podejrzeniem uzależnienia	9	9	19
Liczba osób skierowanych na leczenie odwykowe	0	11	10
Liczba osób skierowanych na leczenie odwykowe	100	47	29
Liczba interwencji dot. naruszenia zasad sprzedaży alkoholu	0	1	0

Analiza problemu uzależnienia w szkołach podstawowych na terenie Gminy Góra Kalwaria

Po zapoznaniu się z danymi przekazanymi przez dyrektorów szkół podstawowych można stwierdzić, że problem zażywania alkoholu wśród dzieci i młodzieży w roku szkolnym 2023/2024 oraz 2024/2025 występował w niewielkim zakresie — dotyczył około 0,4%⁴ wszystkich uczniów szkół podstawowych. W żadnej z 11 szkół podstawowych w gminie nie odnotowano incydentów związanych z alkoholem na terenie szkoły.

W obecnych czasach, na podstawie własnych obserwacji oraz danych przekazanych przez szkoły, można zauważyć rosnące zainteresowanie e-papierosami wśród młodzieży. Zjawisko to znajduje odzwierciedlenie w raportach placówek oświatowych, które wskazują, że wszystkie odnotowane incydenty związane z używaniem nikotyny na terenie szkół podstawowych dotyczyły wyłącznie e-papierosów. W 2023/2024 roku odnotowano 12 takich przypadków, natomiast w 2024/2025 – 11 przypadków.

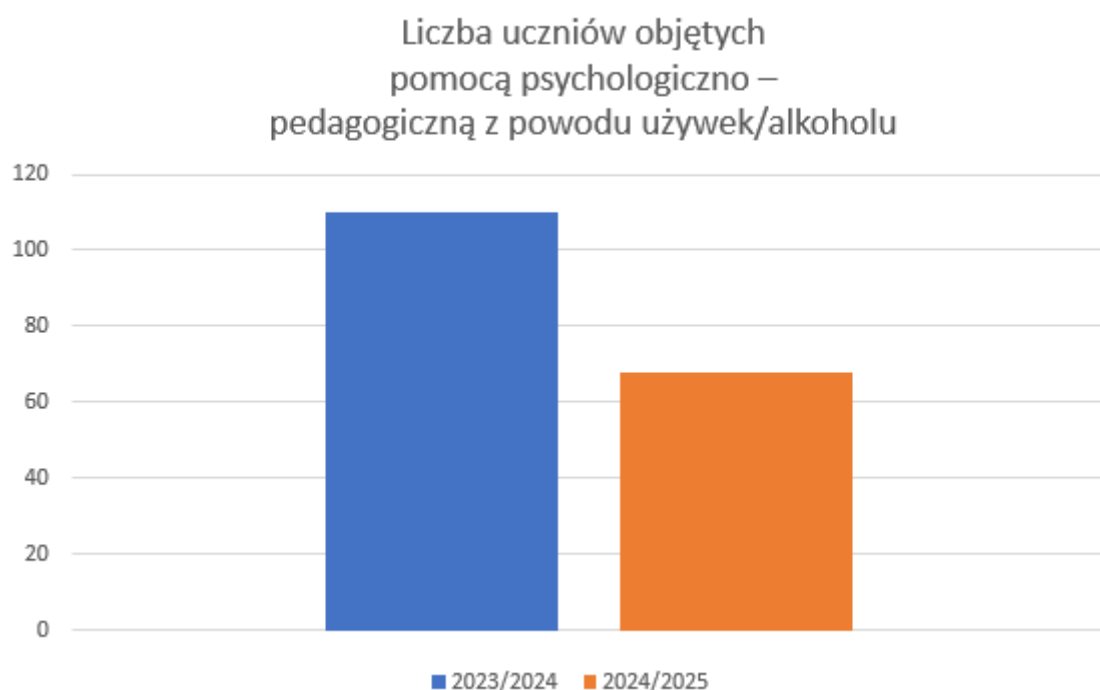
Wszystkie placówki oświatowe prowadzą szereg działań z zakresu profilaktyki uzależnień, obejmujących zarówno działania edukacyjne, jak i wychowawcze. W kolejnych latach wskazane jest zwrócenie szczególnej uwagi na zwiększenie udziału szkół w programach profilaktycznych rekomendowanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (KCPU), co pozwoli na jeszcze skuteczniejsze zapobieganie zjawisku sięgania po substancje psychoaktywne przez dzieci i młodzież.

⁴ 2407 (liczba uczniów szkół podstawowych w latach 2023/2024) zgodnie z dokumentem „Informacja o stanie oświaty w roku szkolnym 2023/2024”. $10/2407 * 100 = 0,42\%$

2128 (liczba uczniów szkół podstawowych w latach 2024/2025) zgodnie z danymi z ZOPO $10/2128 * 100 = 0,47\%$

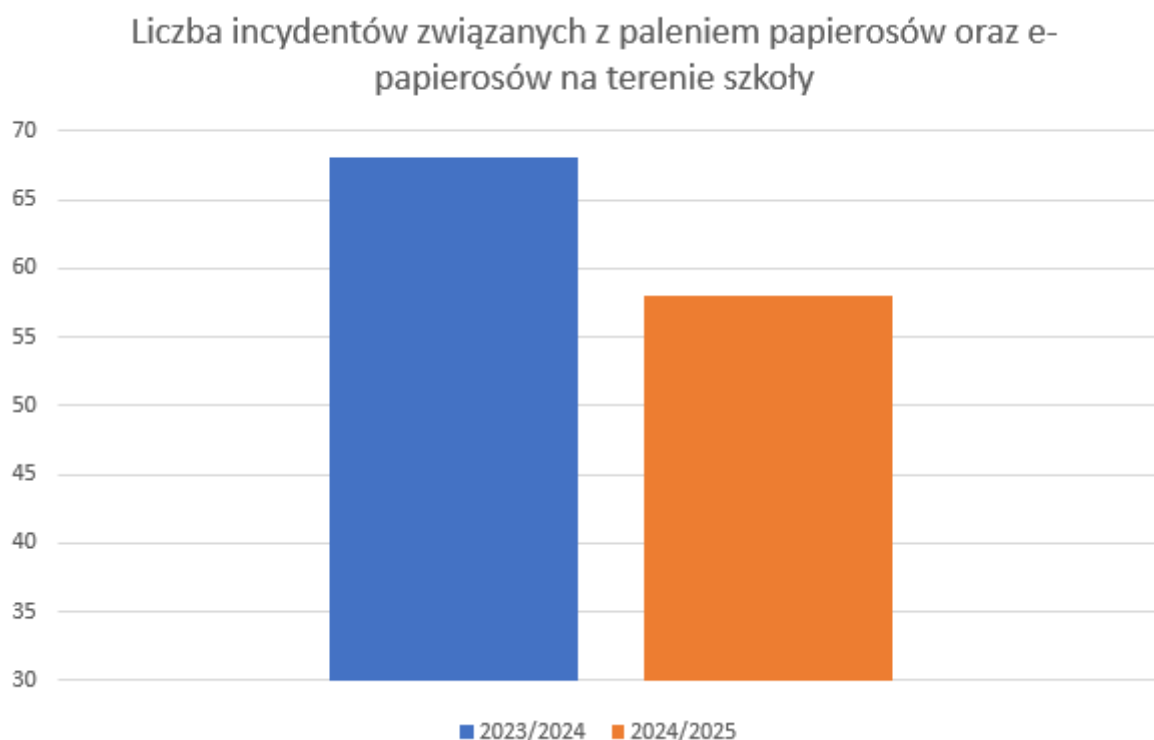
Analiza problemu uzależnienia w szkołach średnich znajdujących się na terenie Gminy Góra Kalwaria

W szkołach ponadpodstawowych obserwujemy trend odwrotny niż w szkołach podstawowych. W placówkach średnich działających na terenie gminy odnotowano 4 przypadki uczniów objętych wsparciem psychologiczno-pedagogicznym z powodu problemów alkoholowych występujących w rodzinie. Zauważalny staje się natomiast problem związany z używaniem substancji psychoaktywnych przez samych uczniów, co potwierdza przedstawiony poniżej wykres.

W roku szkolnym 2023/2024 pomocą psychologiczno-pedagogiczną z powodu używek/alkoholu objętych było 110 uczniów, natomiast w roku szkolnym 2024/2025 widoczny jest znaczny spadek – 68 uczniów. Jedna ze szkół odnotowała incydenty z udziałem alkoholu na terenie szkoły w roku szkolnym 2023/2024 odnotowano 3 takie sytuacje, a w 2024/2025 – 2.

Wśród młodzieży można zaobserwować również spore zainteresowanie nikotyną.

W roku szkolnym 2023/2024 odnotowano 68 incydentów związanych z paleniem papierosów oraz e-papierosów na terenie szkół średnich, natomiast w kolejnym roku widoczny jest niewielki spadek – 58 incydentów.

Wszystkie szkoły wykazują zaangażowanie w prowadzenie działań profilaktycznych, natomiast podobnie jak w szkołach podstawowych w kolejnych latach należy zwrócić szczególną uwagę na wdrażanie programów rekomendowanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (KCPU).

Rozdział III

Realizatorzy Programu

Realizatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026 - 2029 w Górze Kalwarii jest Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Urząd Miasta i Gminy Góra Kalwaria.

Partnerami biorącymi udział w realizacji Programu są również:

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
2. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej;
3. Placówki oświatowe i opiekuńczo – wychowawcze;
4. Ośrodek Sportu i Rekreacji;

5. Ośrodek Kultury oraz Biblioteka Miejska;
6. Komisariat Policji w Górze Kalwarii oraz Straż Miejska;
7. Sołectwa;
8. Podmioty/osoby zewnętrzne.

Istotnym realizatorem części zadań Programu są organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

W poprzednich latach, zadania w obszarze uzależnień realizowane były przez następujące organizacje:

- Samopomocowe Grupy Anonimowych Alkoholików (udzielanie wzajemnego wsparcia w utrzymaniu abstynencji),
- Grupy Anonimowych Narkomanów w Warszawie (udzielanie wzajemnego wsparcia),
- Stowarzyszenie Fundacja „EVA” (organizowanie zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z wykorzystaniem elementów programów profilaktycznych - coroczne organizowanie wypoczynku letniego z programem terapeutycznym),
- Sołectwa.

Rozdział IV

Adresaci Programu

Oferta Programu skierowana jest do wszystkich mieszkańców Gminy Góra Kalwaria, w szczególności do wybranych grup - osób uzależnionych, bądź zagrożonych uzależnieniami, ich rodzin, osób dotkniętych przemocą domową, jak również dzieci i młodzieży przedszkoli i szkół.

Adresaci Programu są zróżnicowani ze względu na rodzaje profilaktyki, jakie są stosowane do konkretnej grupy odbiorców. Cele programu będą realizowane w poszczególnych obszarach:

- profilaktyki uniwersalnej: adresowanej do wszystkich mieszkańców gminy (dzieci, młodzieży, dorosłych) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych;
- profilaktyki selektywnej: adresowanej do grup o podwyższonym ryzyku wystąpienia problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych;
- profilaktyki wskazującej: adresowanej do grup lub osób, które demonstrują wczesne symptomy problemów związanych z używaniem alkoholu czy substancji psychoaktywnych, ale nie spełniają kryteriów diagnostycznych picia szkodliwego lub uzależnienia; redukcja szkód;

- terapii: obejmującej osoby wymagające specjalistycznej pomocy w związku z uzależnieniem, realizacja m.in. programów terapeutycznych dla osób uzależnionych, pijących ryzykownie i szkodliwie, współuzależnionych;
- rehabilitacji obejmującej osoby uzależnione: realizacja programu readaptacji poprzez wsparcie psychologiczne, socjalne i społeczne oraz wspieranie działalności środowisk abstynenckich.

Rozdział V

Kierunki działań

Kierunek działań podejmowanych w związku z realizacją celów określonych niniejszym programem:

1. ograniczenie dostępności napojów alkoholowych na terenie Gminy, zwłaszcza w przypadku dzieci i młodzieży,
2. włączenie się w lokalne oraz ponadlokalne kampanie profilaktyczne,
3. realizowanie programów profilaktycznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów o udowodnionej skuteczności, rekomendowanych przez *Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom*,
4. rozwój i stałe zwiększenie dostępności do poradnictwa, terapii i rehabilitacji społecznozawodowej osób zmagających się z problemem uzależnienia od alkoholu, osób współuzależnionych oraz osób z syndromem dorosłych dzieci alkoholików (DDA),
5. podnoszenie kompetencji osób i instytucji działających w obszarze uzależnienia od alkoholu, poprzez organizowanie szkoleń, kursów i super wizji,
6. prowadzenie działalności edukacyjnej i szkoleniowej dla sprzedawców z zakresu odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu,
7. promowanie wśród społeczności lokalnej zdrowego stylu życia, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży,
8. ograniczenie dostępności do papierosów dla dzieci i młodzieży na terenie Gminy,
9. prowadzenie akcji informacyjnej mającej na celu podniesienie świadomości społeczności lokalnej w zakresie przemocy domowej, a także motywowanie do przełamywania tzw. „zmowy milczenia” w środowisku rodzinnym i sąsiedzkim,
10. promowanie w placówkach oświatowych, opiekuńczo – wychowawczych oraz wsparcia dziennego postaw wolnych od przemocy rówieśniczej,
11. upowszechnianie informacji o dostępnych miejscach w środowisku lokalnym, w których świadczona jest pomoc medyczna, psychologiczna, prawna, socjalna oraz zawodowa osobom dotkniętym przemocą,

12. podnoszenie świadomości dotyczącej wzrastania agresji w wyniku spożywania substancji psychoaktywnych,
13. zacieśnianie współpracy z przedstawicielami służb realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy i wymiaru sprawiedliwości, poprzez prowadzenie interdyscyplinarnych spotkań, konferencji lub szkoleń,
14. realizowanie procedury „Niebieskiej Karty” oraz organizowanie i finansowanie szkoleń dla podmiotów biorących w niej udział, dotyczących obowiązujących procedur i zasad podejmowania interwencji,
15. prowadzenie strategii profilaktycznych w zakresie uzależnień behawioralnych, poprzez rozwijanie umiejętności psychospołecznych dzieci oraz kompetencji wychowawczych rodziców i opiekunów,
16. tworzenie rozwoju alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla osób dorosłych oraz dzieci i młodzieży na terenie Gminy,
17. zwiększanie kompetencji zawodowych w szczególności pedagogów oraz psychologów szkolnych, w zakresie rozpoznawania i udzielania wsparcia w przypadku wystąpienia problemu uzależnień behawioralnych,
18. poszerzenie istniejącej oferty miejsc udzielających pomocy i wsparcia o poradnictwo w zakresie uzależnień behawioralnych, a także proponowanie terapii w placówkach specjalistycznych,
19. uwrażliwianie społeczności lokalnej na temat ryzyka jakie niosą za sobą uzależnienia behawioralne, poprzez dostarczanie i udostępnianie rzetelnych informacji,
20. rozwijanie systemu pomocy psychologicznej i psychiatrycznej dla dorosłych mieszkańców oraz dzieci i młodzieży w środowisku szkolnym i pozaszkolnym,
21. stwarzanie warunków do integracji rodzin z terenu Gminy.

Rozdział VI

Cele Programu

Cel główny.

Ograniczenie negatywnych konsekwencji społecznych, w tym szczególnie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego wynikających ze spożycia alkoholu, zażywania narkotyków i innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych. Podniesienie świadomości lokalnej społeczności w zakresie szkodliwości uzależnień dla zdrowia oraz prowadzenie skoordynowanych oddziaływań profilaktycznych, edukacyjnych, pomocowych i rehabilitacyjnych.

Cele szczegółowe:

1. Upowszechnianie oraz zwiększenie świadomości społecznej w zakresie zagrożeń i szkód wynikających z:
 - a) nadużywania alkoholu
 - b) nadużywania narkotyków
 - c) uzależnień behawioralnych.
2. Zwiększenie i zapewnienie dostępności zintegrowanej profilaktyki.
3. Rehabilitacja i redukcja szkód wywołana uzależnieniami.
4. Promocja zdrowego stylu życia, wzmacnianie czynników chroniących przed uzależnieniami oraz przeciwdziałanie zachowaniom ryzykownym wśród mieszkańców Gminy Góra Kalwaria.
5. Upowszechnianie wiedzy i edukacja w zakresie uzależnień od alkoholu i narkotyków.
6. Upowszechnianie wiedzy i edukacja w zakresie zjawisk behawioralnych.
7. Zabezpieczenie specjalistycznej pomocy i zwiększenie jej dostępności dla osób i rodzin uwikłanych w problematykę szkodliwego używania lub uzależnienia od alkoholu i narkotyków.
8. Zapewnienie dostępności profesjonalnej pomocy w zakresie przemocy domowej.
9. Ograniczenie fizyczne dostępności alkoholu.
10. Wypracowanie współpracy przy realizacji zadań z zakresu uzależnień z organizacjami pozarządowymi.
11. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób realizujących zadania w obszarze uzależnień i przemocy.
12. Wdrażanie przez jednostki oświatowe i OPS programów profilaktycznych o potwierdzonej skuteczności, rekomendowanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom i Narodowy Program Zdrowia, w szczególności programów adresowanych do dzieci, młodzieży i rodziców.

Rozdział VII

Zadania i sposoby realizacji przyjętych celów operacyjnych

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.

Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźnik sposób oceny
1.	Zwiększenie dostępności pomocy psychologicznej po przez prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin.	OPS	- liczba osób korzystających z porad; - liczba konsultacji

2.	Podejmowanie działań zmierzających do kierowania osób uzależnionych na terapię.	GKRPA	- liczba wniosków do sądu; - liczba rozpatrzonych wniosków do GKRPA
3.	Prowadzenie rozmów motywacyjnych ze zgłoszonymi przez rodzinę lub instytucje osobami.	GKRPA	- liczba przeprowadzonych rozmów
4.	Przekazywanie informacji: - na temat placówek, grup terapeutycznych publicznych ośrodków zamkniętych osobom uzależnionym i ich rodziną; - na temat ruchów samopomocowych, o mitingach Wspólnoty Anonimowych Alkoholików.	Urząd Gminy GKRPA	brak wskaźnika - doraźna pomoc

2. Udzielenie rodzinom, w których występują problemy uzależnienia od środków psychoaktywnych, pomocy psychospołecznej i prawnej oraz ochrony przed przemocą domową.

Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźnik sposób oceny
1.	Zabezpieczenie poradnictwa specjalistycznego dla osób doznających przemocy domowej w ramach punktu konsultacyjnego	OPS	- liczba konsultacji
2.	Zabezpieczenie i prowadzenie działalności dla rodzin dotkniętych przemocą domową w związku z nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez domownika.	OPS (Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej)	- liczba rodzin objętych pracą socjalną; - liczba rodzin korzystających z pomocy asystenta
3.	Udzielanie pomocy psychologicznej i psychiatrycznej.	OPS Szkoły SPZOZ	- liczba osób, którym została udzielona porada psychologiczna;

			- liczba osób, którym została udzielona porada psychiatryczna
4.	Wsparcie finansowe prowadzonych placówek wsparcia dziennego o charakterze opiekuńczym.	OPS (Świetlice środowiskowe)	- liczba placówek; - liczba uczestników; - liczba programów rekomendowanych prowadzonych w świetlicach
5.	Organizowanie lub finansowanie szkoleń dla osób pracujących w obszarze problemów związanych z uzależnieniami.	Zewnętrzni wykonawcy	- liczba szkoleń; - liczba uczestników
6.	Realizowanie procedury „Niebieskiej Karty”.	OPS	- liczba wszczętych procedur

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźnik sposób oceny
1.	Realizacja długofalowych programów profilaktycznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów o udowodnionej skuteczności, rekomendowanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom. www.programyrekomendowane.pl/programy/lista-programow-rekomendowanych/	OPS, szkoły, Placówki opiekuńczo – wychowawcze, Zewnętrzni wykonawcy	- liczba realizowanych programów rekomendowanych; - liczba osób uczestniczących w programach rekomendowanych.
2.	Szkolenie kadry nauczycielskiej oraz pracowników OPS w kierunku prowadzenia i realizacji programów profilaktycznych.	OPS Szkoły	- liczba przeszkolonych osób
3.	Podnoszenie kwalifikacji osób zajmujących się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów	OPS GKRPA Szkoły	- liczba szkoleń; - liczba przeszkolonych osób.

	związanych z uzależnieniami oraz przemocą domową: - pomoc edukacyjna dla osób, które zajmują się rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz realizujących programy narkotykowe, - działalność szkoleniowa realizowana na rzecz środowisk związanych zawodowo lub społecznie z rozwiązywaniem problemów alkoholowych i uzależnień od środków psychoaktywnych, w tym: nauczycieli, pedagogów szkolnych, psychologów, pielęgniarek środowiskowych, strażników miejskich, policjantów, pracowników OPS. Udział członków GKRPA w szkoleniach i konferencjach z zakresu profilaktyki, rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania przemocy domowej.		
4.	Dofinansowanie wyposażenia w sprzęt sportowo rekreacyjny szkół i boisk szkolnych. Zakup pomocy profilaktycznych – edukacyjnych dla szkół.	Szkoły	- liczba działań; - liczba odbiorców
5.	Doposażenie obiektów, sal, pomieszczeń, w których prowadzone są zajęcia sportowo-rekreacyjne w sprzęt sportowy, w związku z realizacją zajęć profilaktycznych. Budowa miejsc czynnego wypoczynku.	Urząd Gminy	- liczba działań; - liczba odbiorców
6.	Realizacja działań profilaktycznoedukacyjnych mających na celu promocję zdrowego stylu życia i	OPS (światlice środowiskowe) Szkoły Kluby sportowe,	- liczba działań; - liczba odbiorców

	zapewnienie alternatywnych form spędzania czasu wolnego.	Zewnętrzni wykonawcy	
7.	Realizacja działań profilaktycznoedukacyjnych oraz warsztatów kierunkowych adresowanych do rodziców/opiekunów.	OPS, Szkoły, Placówki opiekuńczo – wychowawcze, Zewnętrzni wykonawcy	- liczba działań; - liczba odbiorców
8.	Przygotowanie, zakup i dystrybucja materiałów edukacyjnych, profilaktycznych i informacyjnych dotyczących problematyki uzależnień. Upowszechnianie wiedzy na temat szkód wynikających z picia alkoholu w ciąży, zwłaszcza pod kątem wpływu alkoholu na rozwijający się płód.	OBW Szkoły OPS	- liczba działań
9.	Organizacja i prowadzenie kampanii edukacyjnych, spotkań i festynów propagujących model „trzeźwego stylu życia” oraz „zdrowego stylu życia”.	OPS Urząd Gminy Szkoły Placówki opiekuńczo - wychowawcze Policja Zewnętrzni wykonawcy	- liczba działań
10.	Realizacja/dofinansowanie wyjazdów z programem profilaktycznym w okresie lata i zimy dla dzieci z rodzin z problemem uzależnień i przemocy pozostających w kryzysie oraz rodzin niewydolnych wychowawczo. Dofinansowanie różnego rodzaju akcji dla dzieci i młodzieży podczas ferii zimowych i wakacji.	OPS Zewnętrzni wykonawcy	- liczba działań; - liczba uczestników

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii.

Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźnik sposób oceny
1.	Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii. Wspieranie działań i działalności stowarzyszeń i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej między innymi poprzez zabezpieczenie środków finansowych. Prenumerata czasopism specjalistycznych, branżowych i umożliwienie korzystania z nich instytucjom i stowarzyszeniom współpracującym.	Urząd Gminy	- liczba złożonych wniosków o dofinansowanie; - wysokość przekazanych środków
2.	Wspieranie działalności organizacji abstynenckich, w szczególności wspomaganie działalności abstynenta, pomoc w organizowaniu ruchów trzeźwościowych, współpraca i dofinansowanie ruchów samopomocowych. Współudział merytoryczny w realizacji kampanii, akcji i innych przedsięwzięć, których odbiorcami są mieszkańcy Gminy Góra Kalwaria.	OPS Urząd Gminy	- liczba złożonych wniosków o udzielenie wsparcia; - wysokość udzielonych środków.
3.	Edukacja członków GKRPA	OPS Urząd Gminy	- liczba szkoleń

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźnik sposób oceny
1.	Opiniowanie przez członków GKRPA wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	GKRPA	- liczba postanowień; - liczba punktów sprzedaży alkoholi
2.	Prowadzenie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń	Urząd Gminy GKRPA	- liczba kontrolowanych punktów
3.	Podjęmowanie działań interwencyjnych w przypadku zgłoszenia sprzedaży napojów alkoholowych małoletnim i osobom nietrzeźwym	Policja	- liczba interwencji; - liczba zgłoszonych nieprawidłowości

6. Zgodnie z Narodowy Program Zdrowia do zadań JST należy upowszechnianie wiedzy dotyczącej problematyki uzależnień behawioralnych, w tym m.in. wydawanie materiałów informacyjno-edukacyjnych oraz prowadzenie kampanii społecznych.

Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźnik sposób oceny
1.	Rozwijanie u uczniów umiejętności bezpiecznego i odpowiedzialnego korzystania z internetu i nowych technologii poprzez organizowanie zajęć dotyczących higieny cyfrowej i radzenia sobie z uzależnieniem od internetu.	Szkoły OPS	- liczba zorganizowanych zajęć; - liczba uczestników
2.	Kampanie informacyjne i spotkania dla rodziców nt. kontroli rodzicielskiej i zdrowych nawyków cyfrowych.	Szkoły OPS	- liczba kampanii i spotkań
3.	Włączanie tematów „cyfrowego dobrostanu” do godzin wychowawczych i zajęć z informatyki zapobiegającym uzależnieniom od gier	Szkoły Zespół Interdyscyplinarny	- liczba godzin wychowawczych

	komputerowych, smartfonów i mediów społecznościowych.		
4.	Akcje szkolne promujące alternatywne sposoby spędzania czasu wolnego (sport, kultura, wolontariat). Kształtowanie nawyków równoważenia czasu online i offline. Współpraca z psychologiem szkolnym i specjalistami ds. uzależnień behawioralnych.	Szkoły Ośrodek Kultury Biblioteka OSiR Kluby sportowe	- liczba przeprowadzonych wydarzeń

Rozdział VIII

Źródła finansowania Programu

Źródłem finansowania Programu są środki finansowe pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, zgodnie z art. 18 2 ust. 1, ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Rozdział IX

Działania zmierzające do ograniczenia dostępności alkoholu na terenie Gminy Góra Kalwaria

1. Przestrzeganie zasad obrotu napojami alkoholowymi, w tym zasad wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia na miejscu lub poza miejscem sprzedaży oraz przeprowadzenie kontroli w punktach sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.
2. Przestrzeganie zakazu spożywania napojów alkoholowych w miejscach publicznych z wyjątkiem miejsc przeznaczonych do ich spożycia na miejscu w punktach sprzedaży tych napojów oraz miejsc wyznaczonych przez Burmistrza Miasta i Gminy Góra Kalwaria podczas organizacji imprez na otwartym powietrzu.
3. Współdziałanie i współpraca z Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Wojewodą Mazowieckim, Marszałkiem Województwa Mazowieckiego, Inspekcją Handlową, oraz Policją i Strażą Miejską w podejmowaniu

inicjatyw ograniczających dostępność alkoholu i przestrzegania zasad obrotu napojami alkoholowymi na terenie Gminy Góra Kalwaria.

4. Skoordynowana współpraca Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z Komisjami Rady Miejskiej w realizacji postanowień niniejszego Programu, w szczególności podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia dostępności alkoholu na terenie Gminy Góra Kalwaria.

Rozdział X

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

- I. Jednym ze współrealizatorów Programu jest Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, której członków powołuje i odwołuje Burmistrz.
- II. Do zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych należy inicjowanie działań w zakresie określonym niniejszym Programem, w szczególności:
 1. podejmowanie czynności związanych z kontrolą obrotu detalicznego napojami alkoholowymi na terenie Gminy,
 2. na wniosek Burmistrza Miasta i Gminy, wydawanie opinii w sprawach dotyczących realizacji niniejszego Programu,
 3. podejmowanie czynności w zakresie procedury przygotowawczej związanej z zadaniami ustawowymi Komisji,
 4. opiniowanie wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż alkoholu,
 5. wydawanie opinii w formie postanowienia w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż\podawanie alkoholu,
 6. przygotowanie opinii dotyczących wnioskodawców ubiegających się o wydanie zezwolenia na sprzedaż\podawanie napojów alkoholowych,
 7. podejmowanie czynności związanych z przygotowaniem wniosku do Sądu w sprawie orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
 8. współpraca z Gminnym Punktem Konsultacyjnym;
 9. współpraca z Komisjami Rady Miejskiej,
 10. wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
 11. udział członków Komisji w szkoleniach podnoszących ich kwalifikacje,
 12. organizowanie szkoleń dla osób zajmujących się profilaktyką uzależnień na terenie Gminy.

- III. Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych otrzymują wynagrodzenie zryczałtowane w wysokości 400 zł brutto za miesięczną działalność w Komisji, pod warunkiem uczestniczenia w pracach Komisji. Wynagrodzenie sekretarza GKRPA wynosi 600 zł brutto.
- IV. Posiedzenia Komisji mają charakter poufny podczas rozpatrywania spraw osobowych.
- V. Członkowie Komisji zobowiązani są do zachowania tajemnicy służbowej.

Rozdział XI

Kontrola efektywności Programu

1. Koordynację działań realizowanych w ramach niniejszego Programu prowadzi podinspektor ds. społecznych.
2. Kontrola realizacji Programu obejmuje:
 - a. sporządzenie przez Burmistrza raportu z wykonania w danym roku Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i efektów jego realizacji do 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport,
 - b. przekazanie właściwemu wojewodzie, do dnia 31 marca roku następnego, rocznej informacji o zrealizowanych lub podjętych zadaniach z zakresu zdrowia publicznego,
 - c. składanie doraźnych informacji z realizacji Programu na żądanie Rady Miejskiej,
 - d. doraźne kontrole wydatków na realizację Programu przez Komisję Rewizyjną Rady Miejskiej.